

تدوین مدل ساختاری تفسیری توسعه راهبردهای استعدادیابی در ورزش ایران

عسگر قنبری^۱

مجید خورش^۲

احمد رضا عسگری^۳

10.22034/SSYS.2022.2133.2523

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۹/۱۷

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۰/۱۱/۱۰

پژوهش حاضر با هدف تدوین مدل ساختاری تفسیری توسعه راهبردهای استعدادیابی در ورزشی ایران انجام گردید. این پژوهش از نظر روش، همبستگی و به لحاظ هدف، کاربردی محسوب می‌شود. جامعه آماری پژوهش شامل مدیران مراکز استعدادیابی، فدراسیون‌ها، مربیان و افراد فعال در حوزه استعدادیابی ورزشی بود که با استفاده از جدول مورگان تعداد ۳۸۴ نفر نمونه به صورت تصادفی طبقه‌ای از بین آنها انتخاب شدند. جهت بررسی اهداف پژوهش از پرسش‌نامه محقق‌ساخته حاصل از بخش کیفی استفاده شد. روایی پرسش‌نامه، با استفاده از نظرات اساتید مدیریت ورزشی، روایی سازه با آزمون‌های تحلیل عاملی اکتشافی و تاییدی و پایایی پرسش‌نامه با محاسبه ضریب آلفای کرونباخ تایید گردید. در بخش آماری، برای شناسایی عوامل و ابعاد موثر، از تحلیل عاملی اکتشافی، برای تعیین ارتباط و توالی بین ابعاد از مدل‌سازی ساختاری تفسیری (ISM) و برای تعیین نوع متغیرهای مدل با توجه به اثرگذاری و اثرپذیری نیز از تحلیل میک مک استفاده شد. یافته‌های تحقیق نشان داد بهبود عوامل مدیریتی، جذب حمایت‌های دولت، تدوین برنامه حمایتی فدراسیون‌ها، توانمندسازی مربیان، ایجاد مراکز استعدادیابی، برگزاری منظم مسابقات، توسعه اماکن و تجهیزات استعدادیابی، علمی‌سازی فرایند استعدادیابی، گسترش منابع شبکه‌های ارتباطی و ایجاد فرآیند توسعه پایدار ورزش از جمله شاخص‌های مهم تاثیرگذار در مدل ساختاری تفسیری توسعه راهبردهای استعدادیابی در ورزش ایران می‌باشد.

واژگان کلیدی: استعدادیابی، فدراسیون‌ها، ورزش و راهبرد.

^۱ دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد مبارکه، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

^۲ استادیار، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد مجلسی، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران (نویسنده مسئول)

E-mail: Majidkhorvash341@gmail.com

^۳ استادیار، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد مبارکه، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

مقدمه

در طول دهه‌های گذشته، علوم مختلف، بحث و تحلیلی از استعداد ذاتی در ادبیات اختصاصی خود داشته‌اند که علوم ورزشی هم از آن قانده مستسنى نبوده است. یکی از مفاهیم مهم در علوم ورزشی، فرایند شناسایی استعداد است. معنی عینی استعدادیابی، شناسایی و انتخاب افرادی است که در مقایسه با سایرین، توانایی زیادی برای یک ورزش خاص دارند. استعدادیابی و پرورش استعداد یک بخش مهم در بیشتر برنامه‌های ورزشی است. از آنجا که استعدادها تا حدودی اختصاصی هستند، فردی ممکن است برای فعالیت خاصی مستعد و برای فعالیت دیگر کم‌استعداد باشد (کرمی و همکاران، ۱۳۹۲). در استعدادیابی ورزشی عوامل مختلفی از قبیل فیزیولوژیکی، جسمی، انگیزشی و روانشناختی درکنار سن، بلوغ، و سابقه آموزشی با هم در ارتباط هستند. برای کشف استعداد، باید نه تنها به استعداد ذاتی، بلکه به ابعاد چند وجهی و پویایی استعداد نیز توجه داشته باشیم (رومرس و همکاران، ۱، ۲۰۱۹). در یک فرایند تحقیقاتی در کشور دانمارک که با هدف ایجاد فرهنگ پایدار رشد و پرورش استعداد با همکاری مدیران و مربیان برجسته مرکز استعدادهای درخشان آن کشور انجام شد، پنج عامل مورد بررسی قرار گرفت: ۱- کاوش و تأمل در تجربیات قبلی استعدادیابی و درک نیازها؛ ۲- درک ارزش‌ها و راهبردهای گذشته، حال و آینده برای به‌دست آوردن جایگاه و ثبات استعدادیابی علمی؛ ۳- ایجاد یک تحلیل فرهنگی برای ساختن هویت مراکز استعدادیابی؛ ۴- طراحی پوستر قطب‌نما مبتنی بر ارزش؛ ۵- ایجاد فرهنگ اجتماعی استعدادیابی بومی - محلی با نگاه به آینده. نتایج نشان داد یک رویکرد زمینه‌محور در ایجاد محیط تخصصی برای کشف و پرورش استعدادها می‌تواند فرایند استعدادیابی را ارتقا بخشد (استورم، ۲، ۲۰۲۰: ۵۸-۶۶). در آغاز هزاره ۲۰۰۰ میلادی، تحقیقی در زمینه شناسایی و رشد استعدادها در فوتبال انجام شد و پیشرفت‌های حاصل شده در این زمینه طی بیست سال گذشته و زمینه‌های تحقیقات آینده مورد بررسی قرار گرفت و نتایج زیر به دست آمد: الف) انجام تحقیقات استعدادیابی بجای یک رشته برای تمام رشته‌های ورزشی انجام گیرد؛ ب) طرح‌های استعدادیابی بجای کوتاه‌مدت برای بلندمدت برنامه‌ریزی شوند؛ ج) مراکز استعدادیابی توسعه یابند؛ د) مربیان استعدادیاب در انتخاب و پرورش ورزشکاران دقیق عمل کنند تا دانش و درک بهترین روش‌های شناسایی و پرورش استعدادها و ورزشی آینده تقویت شوند. (مارک ویلیامز و همکاران، ۳، ۲۰۲۰). آنچه در برنامه‌ریزی آموزشی فدراسیون‌ها و استعدادیابی ورزشی بیش از هر چیز برای رسیدن به تربیت صحیح و کاربردی آن به‌صورت اثرگذار در جامعه هدف، مهم تلقی می‌گردد، دانستن این مطلب است که استعدادیابی باید به‌صورت علمی انجام گیرد تا موجبات ارتقای ورزش کشور حاصل شود (صیادی و همکاران، ۱۳۹۹). اگر در گذشته

¹ Rommers

² Storm

³ Mark Williams

سنت‌ها، فشار والدین و یا تشخیص معلم در انتخاب رشته ورزشی کودکان نقش داشت، امروزه روش‌های علمی استعدادیابی مبتنی بر ارزشیابی کیفی این نقش را ایفا می‌کند (کوتینیو^۱، ۲۰۱۶: ۲۷۹-۲۹۳). علوم ورزشی و استعدادیابی علمی به تخصص و مهارت نیاز دارد. کودکان خردسالی که در سنین پایین برای انتخاب ورزش تخصصی از طرف والدین و یا مربیان تحت فشار قرار می‌گیرند، ممکن است در آینده به عدم موفقیت در رشته ورزشی دچار شوند. بنابر این استعدادیابی علمی باعث می‌شود تا مربیان و والدین در استفاده از روش‌های نوین برای کشف استعدادها همکاری لازم را با هم داشته باشند و باعث پرورش آن‌ها شوند (داویتز و همکاران^۲، ۲۰۱۹). بدین منظور در راستای علمی کردن استعدادیابی ورزشی، از سیستم رایانه‌ای برای استعدادیابی در ورزش استفاده شد و انبوهی از تصمیمات و اطلاعات به روش نظام‌مند به دست آمد که نتایج آن نشان‌دهنده دقت انتخاب‌ها در استعدادیابی ورزشی بود (کازانوسکی^۳، ۲۰۱۸: ۴۲-۵۶). با توجه به اینکه ورزش همیشه با هزینه همراه است، نتایج حاصل از تحقیق «شاخص‌های اصلی استعدادیابی ژیمناستیک زنان» نشان داد که با علمی کردن شیوه‌های استعدادیابی هزینه‌ها هم کاهش می‌یابد (پیون^۴، ۲۰۱۷: ۸۰۶-۸۱۱). دانش‌آموزان بیشتر متمایل به انجام فعالیت بر اساس نیازها و علائق خود هستند تا آنچه که در کتاب یا دستورالعمل‌ها تدوین شده است. بنابر این، برنامه‌ریزان و متولیان حوزه ورزش باید در زمان بروز تغییرات آموزشی (بروز بحران‌های بهداشتی همچون اپیدمی کرونا و ضرورت آموزش آنلاین) اقدامات و زمینه‌های نیازسنجی مجدد را فراهم آورند (حمیدی و جویباری، ۱۳۹۹: ۱۷-۳۲). توسعه ورزش دانش-آموزی، پیامدهای تربیتی اعتقادی، علمی و فناوری، اجتماعی و بدنی به دنبال خواهد داشت. در نتیجه با توجه به اینکه توسعه نیروی انسانی متخصص از راهبردهای توسعه ورزش دانش‌آموزی محسوب می‌شود، می‌توان با برگزاری دوره‌های توجیهی و تربیت مربیان متخصص شرایط کشف استعداد دانش‌آموزان را بهبود بخشید (قنبری فیروزآبادی و همکاران، ۱۳۹۹: ۱۷۹-۲۰۴). در همین راستا تحقیقی با عنوان «دانش‌آموزان با استعداد در اسلوانی» انجام شد و نتایج نشان داد معلمان از نقش و اهمیت بسزایی در کشف و کار با دانش‌آموزان مستعد برخوردارند، ولی آنها هم برای انتخاب بهتر و بدون اشتباه همواره به آموزش‌های حرفه‌ای اضافی نیاز دارند و این نشان‌دهنده سهم مهم علم در استعدادیابی است (گابریلجلیک^۵، ۲۰۲۱: ۲۷-۳۶). برخی تحقیقات نشان می‌دهند کودکانی که درست استعدادیابی نمی‌شوند، با شرکت در فعالیت‌های ورزشی ممکن است دچار سرخوردگی و یا آسیب دیدگی گردند. محققان در مصاحبه با ۴۱ ورزشکار پیشکسوت و افراد متخصص، به این نتیجه رسیدند که با استفاده از روش‌های استعدادیابی صحیح می‌توان از سرخوردگی

¹ Coutinho

² Davids

³ Kaczanowski

⁴ Pion

⁵ Gabrijelcic

در ورزش و آسیب‌های وارد شده به ورزشکاران جلوگیری کر (ماسعی و همکاران ۱، ۲۰۲۰). برای مدیریت استعدادیابی ورزش قهرمانی کشور، نخست باید فرآیندی برای استعدادیابی وجود داشته باشد. فرآیند استعدادیابی به عنوان عاملی که به صورت مستقیم بر پدیده اصلی تأثیر می‌گذارد مشتمل بر پنج مقوله است: پیش درآمدها (چالش‌های درونی و بیرونی)، ورودی (کودکان ۸ تا ۱۶ سال)، فرآیند (کشف و غربالگری، شناسایی و استعدادگزینی، جذب و هدایت، استعدادپروری و نخبگی)، خروجی (قهرمانی و پسا قهرمانی) و بازخورد (درونی و بیرونی). مدیران و سیاست‌گذاران ورزش قهرمانی باید به رفع عوامل مداخله‌گر بپردازند و توسعه استعدادیابی در ورزش قهرمانی را تسریع بخشند (کلانی و همکاران، ۱۳۹۹). بدون شک ورزش‌های قهرمانی و المپیکی بر پایه رقابت استوارند. یکی از پیامدهای این امر افزایش تمرکز در شناسایی و رشد استعدادها و ورزشی است. چالش مهم در زمینه شناسایی و پرورش استعداد، داشتن تعریفی درست از استعداد و چگونگی پرورش، تکامل و حفظ آن در طول زمان است (تیل و همکاران ۲، ۲۰۲۰). شناسایی و به‌کارگیری استعدادها در رشته‌های مختلف ورزشی، فرآیندی پیچیده است که به مفاهیمی از قبیل عملکرد، طول عمر ورزشی و شغل ورزشکار ارتباط دارد. تجزیه و تحلیل تحقیقی که فدراسیون فوتبال استرالیا در این زمینه انجام داد، منجر به شناسایی چهار موضوع اصلی (فدراسیون‌ها، شناسایی، پرورش و به‌کارگیری) در استعدادیابی شد. نتایج به‌دست آمده نقش مهم فدراسیون‌ها و سازمان‌های ورزشی در استعدادیابی را نشان داد (لارکین و همکاران ۳، ۲۰۲۰). همچنین نتایج تحقیقی که درباره ابعاد کیفیت و تأثیر آن بر سیستم توسعه استعداد والیبال ایران انجام شد و رضایت ذی‌نفعان نشان داد که رابطه متغیرهای ساختار بر فرآیند، فرایند بر نتایج و نتایج بر رضایت معنی‌دار بوده است (عاشوری تسیه و همکاران، ۱۳۹۸: ۱۰۴-۱۱۷). با توجه به اینکه مطالعات حوزه استعدادیابی ورزشی نوپا می‌باشد هنوز الگوی مشخص و همه‌جانبه‌ای که دربرگیرنده همه ابعاد باشد، ارائه نشده است (نوری و صادقی، ۱۳۹۷: ۴۰۰-۳۷۸). از سال ۱۳۷۹ روش‌های علمی استعدادیابی در ایران شروع شد. قبل از آن هیچ روش نظام مند و ساختار یافته‌ای برای شناسایی و کشف افراد مستعد در ورزش کشور وجود نداشت (خدادادی، ۱۳۹۴). ایران از لحاظ وجود استعدادهای ورزشی، بسیار غنی بوده و از این لحاظ شرایط مناسبی در بخش ورزش دارد. اما عدم بهره‌برداری مناسب از این ظرفیت‌ها را باید در نداشتن برنامه‌ریزی درست در امر استعدادیابی دانست (نمازی زاده و همکاران، ۱۳۸۲).

درخشش و فتح سکویهای ورزشی در عرصه‌های بین‌المللی و جهانی از شاخص‌های ارتقا در ورزش قهرمانی به شمار می‌آید که رسیدن به این جایگاه و استمرار آن، نیازمند برنامه‌ریزی دقیق و مدون است. فدراسیون‌ها و هیئت‌های ورزشی باید با تبیین هدف‌های کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت، روند شناسایی

¹ Massey

² Till

³ Larkin

استعدادها و پرورش آنها را بر اساس برنامه‌ای منظم پیگیری کنند. در این راستا استفاده از روش‌های علمی، خرد جمعی و تجربه پیشکسوتان ورزش می‌تواند به میزان زیادی از تکرار اشتباه‌های گذشته، هدررفت فرصت‌ها و منابع انسانی و مادی بکاهد و روند پیشرفت آنها را سرعت بخشد. نبود یک طرح جامع شامل شاخص‌ها، مراحل و راهبردها در حوزه استعدادیابی از جمله خلاءهای موجود در ورزش قهرمانی است. لذا محقق در این مقاله به شناسایی و اولویت‌بندی عوامل موثر بر توسعه راهبردهای استعدادیابی در ورزشی ایران در قالب یک مدل ساختاری تفسیری پرداخت.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر به منظور تدوین مدل ساختاری تفسیری توسعه راهبردهای استعدادیابی در ورزشی ایران به صورت آمیخته انجام گرفت. جامعه آماری پژوهش در دو سطح کمی و کیفی بود. در مرحله کیفی، از روش نمونه‌گیری هدفمند^۱ و شیوه گلوله برفی^۲ برای انجام مصاحبه عمیق استفاده شد. در این تکنیک یک گروه به منظور مصاحبه انتخاب و در ادامه سایر گروه‌ها برای مصاحبه توسط همین گروه معرفی گردید و نمونه‌گیری تا زمان اشباع نظری و کفایت موضوع تداوم یافت. در نهایت از طریق مصاحبه با ۱۷ نفر از متخصصان امر، اشباع نظری حاصل گردید. جامعه آماری بخش کمی شامل مدیران مراکز استعدادیابی و فدراسیون‌ها، مربیان و کارشناسان و افراد فعال در استعدادیابی ورزشی بود که با استفاده از جدول مورگان، ۳۸۴ نفر به صورت تصادفی طبقه‌ای به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند و در نهایت پس از حذف پرسش-نامه‌های ناقص، ۳۶۴ پرسش‌نامه کامل مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. به منظور مطالعه و بررسی اهداف پژوهش در بخش کیفی از مصاحبه عمیق نیمه‌ساختاریافته جهت شناسایی عوامل موثر و در بخش کمی از پرسش‌نامه محقق‌ساخته حاصل از بخش کیفی استفاده شد که عوامل موثر بر توسعه راهبردهای استعدادیابی در ورزش ایران را مورد سنجش قرار داد. برای بررسی روایی محتوایی پرسش‌نامه، با استفاده از نظرات اساتید راهنما و مشاور و متخصصان و روایی سازه آن نیز با استفاده از آزمون‌های تحلیل عاملی اکتشافی و تاییدی، تایید شد. همچنین، پایایی پرسش‌نامه با اجرای آزمایشی بر روی ۳۰ نفر از اعضای جامعه تحقیق و محاسبه ضریب آلفای کرونباخ مورد تایید قرار گرفت. نتایج حاصل از تحلیل عاملی اکتشافی نشان داد ۱۱۲ کد در قالب ۱۴ عامل بر توسعه راهبردهای استعدادیابی در ورزش ایران مؤثرند. در گام بعدی به منظور برقراری ارتباط و توالی بین ابعاد و ارائه مدل ساختاری آنها، از روش مدل‌سازی ساختاری-تفسیری^۳ (ISM) بهره گرفته شد. برای تعیین نوع متغیرهای مدل با توجه به اثرگذاری و اثرپذیری نیز از تحلیل میک مک استفاده شد. تحلیل میک مک روشی برای نمایش گرافیکی متغیرها براساس قدرت نفوذ و وابستگی آنها

¹ Purposive

² Snow ball

³ Interpretive Structural modeling (ISM)

در مدل‌سازی ساختاری-تفسیری است. بر اساس قدرت وابستگی و نفوذ متغیرها، می‌توان دستگاه مختصاتی تعریف کرد و آن را به چهار قسمت مساوی تقسیم نمود. تجزیه و تحلیل میک-مک بر اساس توانایی نفوذ (تأثیرگذاری) و مقدار وابستگی (تأثیرپذیری) هر متغیر شکل گرفته و امکان بررسی بیشتر را در محدوده هر یک از متغیرها فراهم می‌کند. از نرم‌افزارهای اس پی اس اس (spss) اکسل (Excel) و میک مک (MICMAC) استفاده گردید.

یافته‌های پژوهش

جدول ۱ توزیع فراوانی و درصد فراوانی نمونه‌های تحقیق را بر اساس ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نشان می‌دهد. ۷۱/۶ درصد از نمونه مرد و ۲۶/۳ درصد زن بودند. همچنین بر اساس تحصیلات بیشترین تعداد نمونه را افراد ۳۰ تا ۳۵ سال با درصد فراوانی ۴۹/۵ درصد تشکیل می‌دادند. ۳۴/۶ درصد از نمونه‌ها دارای مدرک تحصیلی لیسانس بودند. بر اساس سابقه شغلی نیز بیشترین فراوانی مربوط به سابقه شغلی ۱۱ تا ۱۵ سال با درصد فراوانی ۴۵/۳۱ بود.

جدول ۱: توزیع فراوانی و درصد فراوانی ویژگی‌های جمعیت‌شناختی

شاخص آماری	فراوانی	درصد فراوانی
جنسیت	مرد	۷۱/۶
	زن	۲۶/۳
	بدون پاسخ	۲/۱
تحصیلات	دیپلم و زیر دیپلم	۱/۳۸
	لیسانس	۱۴/۸۳
	فوق لیسانس	۴۰/۳۹
	دکتری	۴۳/۴۰
سن	۳۰ الی ۳۵ سال	۲۵/۵۴
	بین ۳۶ الی ۴۰ سال	۲۶/۱۳
	بین ۴۱ الی ۴۵ سال	۲۰/۶۰
	بین ۴۶ الی ۵۰ سال	۱۶/۲۰
سابقه شغلی	۵۰ سال به بالا	۱۱/۵۳
	فعالیت عملی ندارم	۱۸/۴۰
	زیر ۵ سال	۱۶/۷۶
	بین ۶ تا ۱۰ سال	۱۸/۶۹
	بین ۱۱ تا ۱۵ سال	۲۱/۴۲
	بالتر از ۱۵ سال	۲۴/۷۳

تدوین مدل ساختاری تفسیری توسعه راهبردهای استعدادیابی در ورزش ایران

در این پژوهش از تحلیل عاملی اکتشافی برای تعیین و شناسایی عوامل تدوین مدل ساختاری تفسیری توسعه راهبردهای استعدادیابی در ورزش ایران استفاده شد. به همین دلیل پیش از انجام تحلیل عاملی، به منظور اطمینان از کافی بودن تعداد نمونه از معیار کایرز-می-یر-اولکین (KMO) و برای تعیین همبستگی بین متغیرها (گویه‌ها) از آزمون بارتلت ۲ استفاده شد.

جدول ۲: نتایج آزمون بارتلت و KMO

مقدار	
۰/۹۱۳	مقدار کایرز - می یر و اولکین (کفایت حجم نمونه)
۸۰۹۹/۶۲	مقدار کای اسکوار (χ^2)
۲۹۸۰	درجه آزادی
۰/۰۱	سطح معناداری

با توجه به یافته‌های جدول ۲ مقدار KMO به دست آمده ۰/۹۱۳ می‌باشد. این مقدار بیانگر این موضوع است که تعداد نمونه‌های تحقیق به منظور تحلیل عاملی کفایت می‌کند و انجام تحلیل عاملی برای داده‌های مورد نظر امکان‌پذیر است و می‌توان داده‌ها را به یک سری عامل‌های پنهان تقلیل داد. همچنین نتایج آزمون بارتلت ($p=۰/۰۱$, $\chi^2=۸۰۹۹/۶۲$) نشان می‌دهند بین گویه‌ها همبستگی بالایی وجود دارد. از این رو، ادامه و استفاده از سایر مراحل تحلیل عاملی جایز است. در ادامه نتایج به دست آمده از تحلیل عاملی مؤلفه‌ها به تفکیک با مقدار بارعاملی به دست آمده برای هر عامل ارائه شده است:

جدول ۴: مقادیر ابتدایی تحلیل مؤلفه‌های تحقیق (جدول اشتراکات)

شماره گویه	برآورد اولیه میزان اشتراک هر متغیر	شماره مشترک	شماره گویه	برآورد اولیه میزان اشتراک هر متغیر	واریانس عامل
Q1	۱	۰/۵۸۷	Q57	۱	۰/۵۳۲
Q2	۱	۰/۷۶۳	Q58	۱	۰/۵۴۹
Q3	۱	۰/۵۶۹	Q59	۱	۰/۷۰۳
Q4	۱	۰/۵۹۸	Q60	۱	۰/۵۱۰
Q5	۱	۰/۷۹۷	Q61	۱	۰/۸۹۷
Q6	۱	۰/۶۲۲	Q62	۱	۰/۸۲۹
Q7	۱	۰/۵۱۴	Q63	۱	۰/۸۸۰
Q8	۱	۰/۵۹۲	Q64	۱	۰/۵۰۷
Q9	۱	۰/۶۶۷	Q65	۱	۰/۵۴۰

1. Kaiser- Meyer-Oklin measure of sampling adequacy (KMO)

2. Bartlett' Test of Sphericity

۰/۶۱۶	۱	Q66	۰/۵۵۸	۱	Q10
۰/۸۲۴	۱	Q67	۰/۶۳۰	۱	Q11
۰/۷۶۰	۱	Q68	۰/۶۸۳	۱	Q12
۰/۵۲۵	۱	Q69	۰/۶۷۲	۱	Q13
۰/۵۰۴	۱	Q70	۰/۷۹۹	۱	Q14
۰/۵۳۲	۱	Q71	۰/۷۴۳	۱	Q15
۰/۷۸۸	۱	Q72	۰/۵۵۲	۱	Q16
۰/۶۰۹	۱	Q73	۰/۵۱۹	۱	Q17
۰/۶۵۴	۱	Q74	۰/۶۷۹	۱	Q18
۰/۸۸۳	۱	Q75	۰/۷۳۱	۱	Q19
۰/۵۷۳	۱	Q76	۰/۸۳۱	۱	Q20
۰/۵۲۲	۱	Q77	۰/۵۳۹	۱	Q21
۰/۷۹۵	۱	Q78	۰/۵۶۷	۱	Q22
۰/۶۰۹	۱	Q79	۰/۸۲۳	۱	Q23
۰/۵۰۴	۱	Q80	۰/۸۰۹	۱	Q24
۰/۶۹۹	۱	Q81	۰/۷۸۹	۱	Q25
۰/۶۱۸	۱	Q82	۰/۸۳۲	۱	Q26
۰/۵۶۸	۱	Q83	۰/۸۳۳	۱	Q27
۰/۸۷۵	۱	Q84	۰/۸۳۷	۱	Q28
۰/۶۰۶	۱	Q85	۰/۶۸۱	۱	Q29
۰/۷۷۱	۱	Q86	۰/۶۴۸	۱	Q30
۰/۷۷۴	۱	Q87	۰/۶۹۸	۱	Q31
۰/۵۶۴	۱	Q88	۰/۸۷۳	۱	Q32
۰/۷۳۸	۱	Q89	۰/۶۶۳	۱	Q33
۰/۸۰۰	۱	Q90	۰/۷۲۱	۱	Q34
۰/۸۲۴	۱	Q91	۰/۵۶۶	۱	Q35
۰/۸۶۷	۱	Q92	۰/۶۶۲	۱	Q36
۰/۶۵۴	۱	Q93	۰/۸۹۶	۱	Q37
۰/۶۴۴	۱	Q94	۰/۸۹۴	۱	Q38
۰/۶۱۲	۱	Q95	۰/۷۸۶	۱	Q39
۰/۶۰۸	۱	Q96	۰/۵۷۰	۱	Q40
۰/۸۸۰	۱	Q97	۰/۵۹۲	۱	Q41
۰/۵۳۶	۱	Q98	۰/۸۶۴	۱	Q42
۰/۸۷۴	۱	Q99	۰/۶۶۷	۱	Q43

تدوین مدل ساختاری تفسیری توسعه راهبردهای استعدادیابی در ورزش ایران

۰/۶۴۷	۱	Q100	۰/۸۷۹	۱	Q44
۰/۷۰۷	۱	Q101	۰/۵۶۲	۱	Q45
۰/۷۵۸	۱	Q102	۰/۷۱۰	۱	Q46
۰/۵۵۶	۱	Q103	۰/۷۳۳	۱	Q47
۰/۶۲۹	۱	Q104	۰/۸۳۹	۱	Q48
۰/۷۰۰	۱	Q105	۰/۶۷۱	۱	Q49
۰/۸۴۸	۱	Q106	۰/۹۰۰	۱	Q50
۰/۶۶۶	۱	Q107	۰/۷۶۸	۱	Q51
۰/۸۰۳	۱	Q108	۰/۵۸۵	۱	Q52
۰/۶۳۱	۱	Q109	۰/۶۳۲	۱	Q53
۰/۷۱۶	۱	Q110	۰/۸۳۸	۱	Q54
۰/۵۸۰	۱	Q111	۰/۵۵۶	۱	Q55
۰/۷۷۲	۱	Q112	۰/۷۶۱	۱	Q56

با توجه به جدول اشتراکات (جدول ۴) برآورد اولیه میزان اشتراک هر متغیر نشان داد که مقادیر تمامی آنها برابر با یک است. ستون واریانس عامل مشترک در جدول ۴ نشان‌دهنده مقداری از واریانس هر متغیر است که مجموعه عوامل مورد نظر توانسته‌اند آن را تبیین کنند. هر چه مقادیر به یک نزدیکتر باشند، بهتر است و مقادیر کوچکتر هر متغیر نشان از آن دارد که متغیر (گویه یا سؤال) مورد نظر به اندازه کافی برای تحلیل عاملی مناسب نیست و باید از تحلیل خارج شود. بنابر اعتقاد صاحب‌نظران، متغیرهایی را که عامل‌ها نتوانسته‌اند بالاتر از ۰/۵ (یا ۵۰ درصد) از تغییرات آنها را تعیین کنند تعدیل و یا از مجموعه متغیرها حذف می‌شوند. همانطور که در جدول ۴ مشاهده می‌شود واریانس مشترک همه گویه‌ها بیشتر از ۰/۵ گزارش شده است. بنابراین تمامی متغیرها (گویه‌ها) در تحلیل باقی خواهند ماند.

جدول ۵: مقادیر ویژه و واریانس عامل‌های تحقیق

اجزا	مجموع مجذورات بارهای عاملی استخراج شده		
	کل	درصد واریانس	درصد واریانس تجمعی
۱	۹/۷۲۲	۹/۷۲۲	۹/۷۲۲
۲	۹/۰۷۲	۹/۰۷۲	۱۸/۷۹۴
۳	۸/۲۸۵	۸/۲۸۵	۲۷/۰۷۹
۴	۷/۹۷۲	۷/۹۷۲	۳۵/۰۵۱
۵	۶/۶۰۶	۶/۶۰۶	۴۱/۶۵۶
۶	۶/۲۱۳	۶/۲۱۳	۴۷/۸۶۹
۷	۵/۸۰۴	۵/۸۰۴	۵۳/۶۷۳
۸	۵/۴۵۰	۵/۴۵۰	۵۹/۱۲۳

۹	۵/۰۳۳	۵/۰۳۳	۶۱/۱۵۶
۱۰	۴/۲۷۱	۴/۲۷۱	۶۸/۴۲۶
۱۱	۳/۵۰۱	۳/۵۰۱	۷۱/۹۲۷
۱۲	۲/۳۸۶	۲/۳۸۶	۷۴/۳۱۳
۱۳	۲/۳۱۴	۲/۳۱۴	۷۶/۶۲۷
۱۴	۲/۰۸۵	۲/۰۸۵	۷۸/۷۱۲

در جدول ۵ مقادیر ویژه، درصد‌های واریانس و واریانس تجمعی بیان شده از مجموعه داده‌ها به وسیله هر عامل گزارش شده است که نشان می‌دهد ۱۱۲ گویه در این تحقیق قابلیت کاهش به ۱۴ عامل را دارند و می‌توان از ترکیب آنها ساختار تازه‌ای بر اساس عامل‌ها با ترکیب جدید طراحی و بر اساس آن داده‌ها را تحلیل نمود. همچنین برای دسته‌بندی گویه‌ها در بین عامل‌ها، بر اساس بار عاملی آنها از نتایج ماتریس عوامل چرخش یافته استفاده شد.

بر مبنای یافته‌های حاصل از تحلیل عاملی اکتشافی و استخراج ۱۴ عامل در پرسش‌نامه مورد بررسی، سوالات متناظر با عامل‌های مستخرج بدین شرح است:

۱. ایجاد مراکز استعدادیابی
۲. توجه به نیازهای ورزشکاران
۳. علمی‌سازی فرآیند استعدادیابی
۴. تدوین برنامه حمایتی فدراسیون‌های ورزشی
۵. توانمندسازی مربیان استعدادیاب
۶. بهبود عوامل مدیریتی
۷. استعدادیابی عمومی علمی و عمیق
۸. ایجاد تعهد در مربیان
۹. توسعه اماکن و تجهیزات استعدادیابی
۱۰. گسترش منابع شبکه‌ای و ارتباطی
۱۱. ایجاد فرآیند توسعه پایدار ورزش
۱۲. جذب حمایت‌های دولت
۱۳. رفع محدودیت‌ها
۱۴. برگزاری منظم مسابقات

پس از شناسایی عوامل کلیدی توسعه راهبردهای استعدادیابی در ورزش ایران، برای ترسیم مدل ساختاری - تفسیری مراحل زیر انجام گرفت:

تدوین مدل ساختاری تفسیری توسعه راهبردهای استعدادیابی در ورزش ایران

اول برای تشکیل ماتریس تعامل ساختاری یک ماتریس ۱۴×۱۴ که شامل شاخص‌ها بود تشکیل و سپس در اختیار متخصصان بخش کیفی تحقیق گذاشته شد که اعضا بر اساس اصول زیر ماتریس‌ها را تکمیل کردند:

- به ازای هر «i و j» ارتباط بین دو متغیر در چهارچوب بررسی زیر می‌باشد.
  - V: هدف ردیف (سطر) i برای رسیدن به هدف گروه (ستون) j کمک می‌کند.
  - A: هدف گروه j برای رسیدن به هدف ردیف i کمک می‌کند.
  - X: اهداف گروه j و ردیف i برای رسیدن به یکدیگر کمک می‌کنند.
  - O: اهداف گروه j و ردیف i بدون ارتباط هستند.
- نتیجه ماتریس خودتعاملی¹ در جدول ۵ آمده است:

جدول ۵: ماتریس خودتعاملی (SSIM)

عوامل موثر بر بازنشستگی	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴
۱ ایجاد مراکز استعدادیابی (A1)														
۲ توجه به نیازهای ورزشکاران (A2)														
۳ علمی سازی فرآیند استعدادیابی (A3)														
۴ تدوین برنامه حمایتی فدراسیون‌های ورزشی (A4)														
۵ توانمندسازی مربیان استعدادیاب (A5)														
۶ بهبود عوامل مدیریتی (A6)														
۷ استعدادیابی عمومی علمی و عمیق (A7)														
۸ ایجاد تعهد در مربیان (A8)														
۹ توسعه اماکن و تجهیزات استعدادیابی (A9)														
۱۰ گسترش منابع شبکه‌ای و ارتباطی (A10)														
۱۱ ایجاد فرآیند توسعه پایدار ورزش (A11)														

¹ .Structural Self-Interaction Matrix

V	V										جذب حمایت‌های دولت (A12)	۱۲
V											رفع محدودیت‌ها (A13)	۱۳
											برگزاری منظم مسابقات (A14)	۱۴

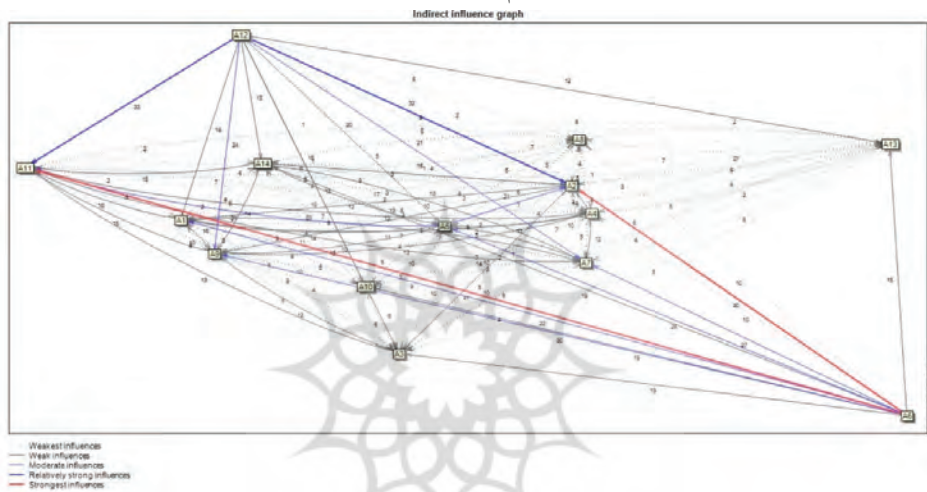
در ادامه برای دستیابی به ماتریس در دسترس‌پذیری اولیه باید نمادهای یادشده در جدول ۵ به صفر و یک تبدیل شوند. بدین منظور چنانچه i, j در ماتریس SSIM به صورت V باشد، بنابراین در ماتریس دستیابی (i, j) تبدیل به یک است و (j, i) تبدیل به صفر می‌شود. چنانچه (i, j) در ماتریس SSIM به صورت A باشد در ماتریس دستیابی (i, j) تبدیل به صفر می‌شود و (j, i) تبدیل به یک می‌شود. چنانچه (j, i) به صورت X وارد شود بنابراین (j, i) در ماتریس دستیابی به یک و i, j نیز تبدیل به یک می‌شود. چنانچه (i, j) به صورت O وارد شود، بنابراین i, j و j, i صفر می‌شود. پس از تهیه ماتریس دسترس‌پذیری اولیه، باید سازگاری درونی آن برقرار شود. به‌عنوان نمونه اگر هدف ۱ منجر به تغییر هدف ۲ شود و هدف ۲ منجر به تغییر هدف ۳ شود، باید هدف ۱ منجر به تغییر هدف ۳ شود.

شکل ۲ نتیجه میزان وابستگی و قدرت نفوذ را برای هر یک از راهبردها (اهداف) نشان می‌دهد. بر این اساس عوامل بهبود عوامل مدیریتی (A6)، جذب حمایت‌های دولت (A12)، تدوین برنامه حمایتی فدراسیون‌های ورزشی (A4) در منطقه نفوذی، عوامل ایجاد مراکز استعدادیابی (A1)، توانمندسازی مربیان استعدادیاب (A5)، توسعه اماکن و تجهیزات استعدادیابی (A9) و برگزاری منظم مسابقات (A14) در منطقه

تدوین مدل ساختاری تفسیری توسعه راهبردهای استعدادیابی در ورزش ایران

پیوندی، عامل ایجاد تعهد در مربیان (A8) در منطقه مستقل و عوامل توجه به نیازهای ورزشکاران (A2)، علمی سازی فرآیند استعدادیابی (A3)، استعدادیابی عمومی علمی و عمیق (A7)، گسترش منابع شبکه‌ای و ارتباطی (A10)، ایجاد فرآیند توسعه پایدار ورزش (A11) و رفع محدودیت‌ها (A13) در منطقه وابسته هستند. عوامل خودمختار شامل عواملی هستند که دارای قدرت نفوذ و وابستگی ضعیف و متوسط هستند. عوامل وابسته دارای قدرت نفوذ کم ولی وابستگی نسبتاً بالا می‌باشند. این عوامل معمولاً متغیرهای نتیجه یا هدف هستند. عوامل پیوندی دارای قدرت هدایت زیاد و وابستگی زیاد می‌باشند و عوامل نفوذی نیز عواملی هستند که دارای قدرت نفوذ زیاد ولی وابستگی کم می‌باشند (مالون¹: ۲۰۱۴: ۳۹۷-۴۰۴).

شکل ۳: الگوی ساختاری تفسیری توسعه راهبردهای استعدادیابی در ورزش ایران

همچنین بر اساس یافته‌های تحلیل میک میک میزان اثرات عوامل به دست آمده بر اساس اولویت

عبارت‌اند از:

- بهبود عوامل مدیریتی (A6)
- جذب حمایت‌های دولت (A12)
- تدوین برنامه حمایتی فدراسیون‌های ورزشی (A4)
- توانمندسازی مربیان استعدادیاب (A5)
- ایجاد مراکز استعدادیابی (A1)
- برگزاری منظم مسابقات (A14)

¹.Malone

توسعه اماکن و تجهیزات استعدادیابی (A9)

علمی سازی فرآیند استعدادیابی (A3)

استعدادیابی عمومی علمی و عمیق (A7)

گسترش منابع شبکه‌ای و ارتباطی (A10)

رفع محدودیت‌ها (A13)

ایجاد فرآیند توسعه پایدار ورزش (A11)

ایجاد تعهد در مربیان (A8)

توجه به نیازهای ورزشکاران (A2)

بحث و نتیجه گیری

با توجه به هدف تحقیق، ابتدا برای شناسایی عوامل موثر بر توسعه راهبردهای استعدادیابی در ورزش ایران از مصاحبه با خبرگان و پس از استخراج کدهای مصاحبه‌ها، از تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شد که نتایج آن نشان داد ۱۴ عامل شامل ایجاد مراکز استعدادیابی، توجه به نیازهای ورزشکاران، علمی سازی فرآیند استعدادیابی، تدوین برنامه حمایتی فدراسیون‌های ورزشی، توانمندسازی مربیان استعدادیاب، بهبود عوامل مدیریتی، استعدادیابی عمومی علمی و عمیق، ایجاد تعهد در مربیان، توسعه اماکن و تجهیزات استعدادیابی، گسترش منابع شبکه‌ای و ارتباطی، ایجاد فرآیند توسعه پایدار ورزش، جذب حمایت‌های دولت، رفع محدودیت‌ها و برگزاری منظم مسابقات به عنوان عوامل کلیدی توسعه راهبردهای استعدادیابی در ورزش ایران وجود دارند.

درواقع، به منظور توسعه راهبردهای استعدادیابی در ورزش کشور لازم است که عوامل یاد شده مورد توجه مدیران و دست اندرکاران امر قرار گیرند و با دستکاری و ایجاد تغییرات مثبت در آن‌ها، زمینه‌های توسعه این راهبردها فراهم آید. ایران از لحاظ وجود استعداد‌های ورزشی، بسیار غنی است و از این لحاظ شرایط مناسبی در بخش ورزش دارد، اما عدم بهره‌برداری مناسب از این ظرفیت‌ها را باید در نداشتن برنامه‌ریزی درست در امر استعدادیابی دانست (نمازی زاده و همکاران، ۱۳۸۲). در واقع، برای مدیریت کردن استعدادیابی ورزش قهرمانی کشور، نخست باید فرآیندی برای استعدادیابی وجود داشته باشد (کلانی و همکاران، ۱۳۹۹).

همچنین، آنچه در برنامه‌ریزی آموزشی فدراسیون‌ها و استعدادیابی ورزشی بیش از هر چیز برای رسیدن به تربیت صحیح و کاربردی آن به صورت اثرگذار در جامعه هدف مهم تلقی می‌گردد، دانستن این مطلب است که استعدادیابی باید به صورت علمی انجام گیرد تا موجبات ارتقای ورزش کشور حاصل شود (صیادی و همکاران، ۱۳۹۹: ۷۳-۹۲). نتایج تحقیقات پیشین نشان می‌دهد بیشترین مشکلات و اصلی‌ترین

موانع استعدادیابی مربوط به منابع مالی و نبود مدیریت‌های تخصصی در سازمان‌های ورزشی کشور و به تبع آن در عرصه استعدادیابی ورزش کشور است. ورود به اتحاد و همسویی راهبردهای استعدادیابی فدراسیون‌ها باعث گسترش منابع شبکه‌ای و دستیابی به منابع راهبردی می‌شود که تقویت و کیفیت ارتباطات را به دنبال دارد. مدیریت روابط به رابطه بین بخش‌های فناوری اطلاعات به جهت اشتراک‌گذاری و تسهیم دانش باز می‌گردد.

در مصاحبه با خبرگان، کیفیت ارتباطات را به عنوان یکی از کارکردهای مهم اتحاد دانستند و بیان کردند که فدراسیون‌ها با دستیابی به دانش جدید (بازار، انسانی و فنی)، یادگیری از مهارت‌های یکدیگر، اثربخشی خدمات ورزشی از راه نوآوری در فرایند استعدادیابی و استفاده از تجهیزات مشترک می‌تواند با هم در ارتباط باشند و این مشارکت، عملکرد برتر فدراسیون‌ها و توسعه ورزش را به دنبال خواهد داشت. توجه به مدیریت صحیح در امر استعدادیابی به منظور افزایش قدرت تیم‌های ملی و حفظ توان رقابتی در میادین مختلف ورزشی نیز حیاتی است (رضوانی، ۱۳۹۹). علاوه بر موارد یاد شده، باید توجه داشت که علوم ورزشی و استعدادیابی علمی به تخصص و مهارت نیاز دارد، چرا که کودکان خردسالی که در سنین پایین برای انتخاب ورزش تخصصی از طرف والدین و یا مربیان تحت فشار قرار می‌گیرند، ممکن است در آینده به عدم موفقیت در رشته ورزشی دچار شوند. بنابراین استعدادیابی علمی باعث می‌شود تا مربیان و والدین در استفاده از روش‌های نوین برای کشف استعدادها همکاری لازم را با هم داشته باشند و باعث پرورش آن‌ها شوند (داویتز و همکاران، ۲۰۱۹).

از سوی دیگر، توجه به این موضوع ضروری است که توسعه ورزش دانش‌آموزی، پیامدهای تربیتی و اعتقادی، علمی و فناوری، اجتماعی و بدنی به دنبال خواهد داشت. در نتیجه با توجه به اینکه توسعه نیروی انسانی متخصص از راهبردهای توسعه ورزش دانش‌آموزی محسوب می‌شود، می‌توان با برگزاری دوره‌های توجیهی و تربیت مربیان متخصص شرایط کشف استعداد دانش‌آموزان را بهبود بخشید (قنبری فیروزآبادی و همکاران، ۱۳۹۹: ۱۷۹-۲۰۴). بیشتر والدین و مربیان دوست دارند که ورزشکاران زبده آنها در مسیر موفقیت خود به اهدافی از جمله قهرمانی در ورزش حرفه‌ای دست یابند (محمدی، ۱۳۹۸).

هدایت افراد مستعد در رشته‌های ورزشی به سمت باشگاه‌ها و تمرین زیر نظر مربیان، بستری است که برای پرورش قهرمانان مورد نیاز است. فدراسیون‌های ورزشی باید با ارتقای جایگاه ورزش تخصصی و به‌کارگیری افراد متخصص، عمل کردن به تعهدات خود در قبال مربیان و ورزشکاران مقام‌آور و دادن انگیزه جهت تلاش بیشتر گام بردارند و با همسو کردن این راهبردها زمینه را برای کشف و پرورش استعدادها و بهینه‌سازی شیوه‌های استعدادیابی و به‌روز کردن آن با علم روز دنیا تلاش کنند و با یک نگاه اجمالی به کشورهای موفق در این زمینه، اقدام نمایند. همچنین، توجه به نیازهای مادی و معنوی ورزشکاران

به عنوان ارزش‌های کلیدی و شاخص در بحث سرمایه انسانی به عنوان استعداد ورزشی، باید از اولویت‌های وزارت ورزش و جوانان باشد.

با توجه به مصاحبه‌های انجام یافته ضعف مدیریت، وجود محدودیت‌ها و علمی نبودن مدیریت ورزشی کشور از جمله معضلات اساسی در همسویی راهبردهای استعدادیابی ورزش به‌شمار می‌آید. لذا اگر سیستم مدیریتی ورزش تقویت شود و از مدیران متخصص و دلسوز استفاده گردد، نتایج آن در کمترین زمان مشهود خواهد بود. بعلاوه، همکاری وزارت آموزش و پرورش و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در برگزاری مستمر و همه‌ساله المپیادهای ورزشی دانش‌آموزان و دانشجویان دختر و پسر، برگزاری منظم مسابقات در بخش‌ها و رده‌های مختلف سنی، استفاده از خرد جمعی و استفاده از تجربه پیشکسوتان ورزشی می‌تواند روند پیشرفت ورزش کشور و کشف ورزشکاران مستعد را سرعت بخشد.

در واقع، برگزاری رقابت‌های مختلف ورزشی مانند المپیادهای ورزشی و در کنار آن استعدادیابی از این دست رویدادها، زمینه مناسبی برای کشف و پرورش ورزشکاران در جهت درخشش در رقابت‌های بین‌المللی به حساب می‌آید (فلاح دار، ۱۳۹۵). در همین راستا، حمایت‌های دولت و گسترش روابط فدراسیون‌ها می‌واند اطلاعاتی منسجم در مورد استعدادیابی نوین فراهم آورد که باعث عملکرد برتر فدراسیون در امر استعدادیابی می‌شود. بر کسی پوشیده نیست که همه امکانات استعدادیابی برای تمامی فدراسیون‌ها وجود ندارند (اسدی و همکاران، ۱۳۹۶: ۲۳-۳۲). بنابراین لازم است که فدراسیون‌های ورزشی با حمایت دولت و بخش خصوصی اقدام به تاسیس مراکز استعدادیابی و تجهیز آن‌ها به تجهیزات روز دنیا نمایند.

با بررسی نتایج تحقیق چنین استنباط شد که استعدادیابی ورزشی در ایران باید شکل عمومی علمی، عمیق و ساختاریافته داشته باشد. لذا به نظر می‌رسد با ورود دانش‌آموختگان و متخصصان علمی ورزشی به بخش‌های آموزشی به‌خصوص مدارس و دانشگاه‌ها در اندک زمان ممکن شاهد توسعه پایدار ورزش در کشور خواهیم بود. همچنین، با افزایش جمعیت و ماشینی شدن زندگی لزوم توجه به مفهوم پایداری ورزش در بین آحاد مردم جامعه بیش از پیش نمود پیدا می‌کند، چرا که یکی از نتایج مطلوب آن کاهش آسیب‌های اجتماعی است (هدائیان؛ دادخواه، ۱۳۹۴).

در نهایت، توجه به این نکته ضروری است که برای توسعه استعدادیابی ورزشی در هر کشوری، لازم است که برنامه راهبردی توسعه استعدادیابی ورزشی تدوین گردد تا بر اساس آن، راهبردهای خاصی بدین منظور پیش‌بینی و اجرا شوند. با این اوصاف و نظر به اینکه یافته‌های این بخش از تحقیق حاصل مصاحبه با خبرگان امر استعدادیابی ورزشی یعنی متخصصان، کارشناسان، اساتید و مدیران مدیریت ورزشی با تخصص استعدادیابی ورزشی و مدیریت راهبردی است، لذا نتیجه به‌دست آمده از ارزش بالایی برخوردار است. به همین دلیل به مدیران و دست‌اندرکاران امر استعدادیابی ورزشی در تمامی سازمان‌های ورزشی

کشور پیشنهاد می‌شود که عوامل شناسایی شده را مد نظر قرار دهد و بر اساس آن‌ها عمل نمایند تا بتوان فرایند استعدادیابی ورزشی در کشور را ارتقا بخشید.

فدراسیون‌های ورزشی باید با برنامه‌ریزی و همکاری با سایر ارگان‌های متولی ورزش، راهبردهای استعدادیابی را طوری همسو و هدایت کنند که با به‌کارگیری افراد شایسته در راس امور ورزشی کشور و استفاده بهینه از امکانات و منابع مالی در راستای اعتلای استعدادها و نیز کم یا حذف نمودن موانع پیش رو قدم بردارند. همچنین، با همکاری وزارت آموزش و پرورش شرایطی را فراهم آورند تا استعداد‌های ورزشی هرز نروند و در خدمت ورزش کشور باشند.

نتیجه تحلیل میک‌مک مربوط به میزان وابستگی و قدرت نفوذ راهبردهای شناسایی شده توسعه استعدادیابی در ورزش ایران نشان داد که راهبردهای بهبود عوامل مدیریتی، جذب حمایت‌های دولت و تدوین برنامه حمایتی فدراسیون‌های ورزشی در منطقه نفوذی، راهبردهای ایجاد مراکز استعدادیابی، توانمندسازی مربیان استعدادیاب، توسعه اماکن و تجهیزات استعدادیابی و برگزاری منظم مسابقات در منطقه پیوندی، راهبرد ایجاد تعهد در مربیان در منطقه مستقل و راهبردهای توجه به نیازهای ورزشکاران، علمی‌سازی فرآیند استعدادیابی، استعدادیابی عمومی علمی و عمیق، گسترش منابع شبکه‌ای و ارتباطی، ایجاد فرآیند توسعه پایدار ورزش و رفع محدودیت‌ها در منطقه وابسته هستند. عوامل نفوذی، عواملی هستند که دارای قدرت نفوذ زیاد، ولی وابستگی کم می‌باشند و عوامل پیوندی دارای قدرت هدایت زیاد و وابستگی زیاد می‌باشند.

عوامل مستقل نیز عواملی هستند که دارای قدرت نفوذ و وابستگی ضعیف و متوسط هستند و در نهایت عوامل وابسته دارای قدرت نفوذ کم، ولی وابستگی نسبتاً بالا می‌باشند. این عوامل معمولاً متغیرهای نتیجه یا هدف هستند (مالون، ۲۰۱۴: ۳۹۷-۴۰۴). با این اوصاف، به نظر می‌رسد که تمرکز بر عوامل منطقه نفوذی یعنی راهبردهای بهبود عوامل مدیریتی، جذب حمایت‌های دولت و تدوین برنامه حمایتی فدراسیون‌های ورزشی باید در راس برنامه‌های مدیران ورزشی کشور قرار گیرد، چرا که اجرای این راهبردها می‌تواند به شدت بر سایر راهبردها تاثیر گذارد و تا حدی دستیابی به آن‌ها را تسهیل نماید.

در درجه دوم باید با اجرای بهینه راهبردهای منطقه پیوندی یعنی راهبردهای ایجاد مراکز استعدادیابی، توانمندسازی مربیان استعدادیاب، توسعه اماکن و تجهیزات استعدادیابی و برگزاری منظم مسابقات، شرایط را برای ارتقای استعدادیابی ورزشی به صورت اصولی و علمی در کشور فراهم ساخت، چرا که این راهبردها دارای قدرت هدایت زیادی هستند و به نوبه خود می‌توانند در دستیابی به اهداف برنامه توسعه استعدادیابی ورزشی در کشور بسیار تاثیرگذار باشند. پس از راهبردهای یاد شده، با اجرای راهبرد ایجاد تعهد در مربیان که دارای قدرت نفوذ و وابستگی ضعیف و متوسط است، باید برنامه راهبردی توسعه

استعدادیابی ورزشی در کشور پیگیری شود تا بتوان در نهایت به اجرای بهینه راهبردهای توجه به نیازهای ورزشکاران، علمی سازی فرآیند استعدادیابی، استعدادیابی عمومی علمی و عمیق، گسترش منابع شبکه‌ای و ارتباطی، ایجاد فرآیند توسعه پایدار ورزش و رفع محدودیت‌ها در منطقه یاری رساند، چرا که این راهبردها در منطقه وابسته قرار دارند و به نوعی متغیرهای نتیجه یا هدف هستند. اگرچه نتیجه این بخش از تحقیق و تفسیر آن به نوعی نشان داد که کدام راهبردها باید بیشتر مورد توجه قرار گیرند، با این حال، جمع‌بندی یافته‌های تحلیل میک‌مک پیرامون میزان اثرات عوامل به‌دست آمده بر توسعه راهبردهای استعدادیابی در ورزش ایران نشان داد به ترتیب بهبود عوامل مدیریتی، جذب حمایت‌های دولت، تدوین برنامه حمایتی فدراسیون‌های ورزشی، توانمندسازی مربیان استعدادیاب، ایجاد مراکز استعدادیابی، برگزاری منظم مسابقات، توسعه اماکن و تجهیزات استعدادیابی، علمی سازی فرآیند استعدادیابی، استعدادیابی عمومی علمی و عمیق، گسترش منابع شبکه‌ای و ارتباطی، رفع محدودیت‌ها، ایجاد فرآیند توسعه پایدار ورزش، ایجاد تعهد در مربیان و توجه به نیازهای ورزشکاران از اولویت‌های تاثیرگذار می‌باشند.

در پایان باتوجه به نتایج به‌دست آمده از پژوهش و در جهت اثربخشی بیشتر تلاش‌های مدیران استعدادیابی سازمان‌های ورزشی به‌ویژه مدیران کمیته‌های استعدادیابی فدراسیون‌های ورزشی کشور پیشنهاد می‌شود کمیته‌های استعدادیابی سه‌گانه (کشف، حفظ و نگاه‌داشت، توسعه و بهسازی) با همکاری هیئت‌ها و سایر سازمان‌های مرتبط در شهرهای مستعد هر رشته ورزشی تشکیل شود.

همچنین با توجه به اینکه استعدادها را باید در سنین پایین کشف و پرورش داد، پیشنهاد می‌شود تعامل و همکاری بین هیئت‌ها، باشگاه‌های ورزشی و مدارس ابتدایی بیش از پیش ایجاد و با استفاده از امکانات و تجهیزات مشترک، فدراسیون‌ها و ارگان‌های متولی زمینه اجرای بهینه، اصولی، علمی و فراگیر برنامه‌های استعدادیابی در رشته‌های مختلف ورزشی در سطح کشور را فراهم آورند.

منابع

- اسدی، نوید؛ گودرزی، محمود؛ سجادی، سیدنصرالله و علی‌دوست قهفرخی، ابراهیم. (۱۳۹۶). «بررسی موانع استعدادیابی در ورزش ایران». نشریه رویکردهای نوین در مدیریت ورزش. جلد ۵ شماره ۱۸، صص ۲۳-۳۲.
- حمیدی، محسن و نجفی جویباری، لیلا. (۱۳۹۹). «الگوی توسعه ورزش تربیتی در آموزش و پرورش در زمان بروز بحران‌های بهداشتی (مطالعه موردی: پاندمی کوید ۱۹)». پژوهش در ورزش تربیتی. دوره ۸ شماره ۲۰، صص ۱۷-۳۲.
- خدادادی، محمد رسول. (۱۳۹۴). «امکان‌سنجی موفقیت تیم‌های ورزشی استان آذربایجان شرقی در مسابقات لیگ و قهرمانی کشور». اداره کل ورزش و جوانان آذربایجان شرقی.
- رضوانی، عاطفه. (۱۳۹۹). «بررسی تأثیر آموزش مجازی و استعدادیابی اینترنتی بر دانش آموزان در ترویج خلاقیت (مطالعه موردی: مدارس اصفهان)». همایش ملی بهبود و بازسازی سازمان و کسب و کار. تهران.

تدوین مدل ساختاری تفسیری توسعه راهبردهای استعدادیابی در ورزش ایران

- صیادی، محمدامین؛ فراهانی، ابوالفضل؛ قربانی، لیلا و قاسمی، حمید. (۱۳۹۹). «طراحی الگوی شاخص‌های توانمندساز آموزش رشته علوم ورزشی دانشگاه‌ها براساس فناوری‌های نوین آموزشی». پژوهش در ورزش تربیتی. ۸(۲۰)، صص ۷۳-۹۲.
- عاشوری تسبیه، راضیه؛ گوهررستمی، حمیدرضا و صادقی، منیژه. (۱۳۹۸). «تحلیل ابعاد کیفیت و تاثیر آن بر رضایت ذی‌نفعان در سیستم توسعه استعداد والیبال ایران». مدیریت و توسعه ورزشی. دوره ۸، شماره ۱، ۱۷-۱۰۴. صص ۱۰۴-۱۱۷.
- فلاح دار، انسیه. (۱۳۹۵). «فرهنگ‌سازی با ورزش». اولین همایش ملی تحولات علوم ورزشی در حوزه سلامت، پیشگیری و قهرمانی. قزوین.
- قنبری فیروزآبادی، علیرضا؛ امینی، رحیم؛ محمد و سردرودیان، مهنا. (۱۳۹۹). «طراحی الگوی راهبردی توسعه ورزش دانش-آموزی». پژوهش در ورزش تربیتی. دوره ۸، شماره ۲۰، صص ۱۷۹-۲۰۴.
- کرمی، سجاد؛ بهمن خداکرم، امیر؛ کرمی، محمد و امامی، کاظم. (۱۳۹۲). «تعیین شاخص‌های پیکرسنجی و استعدادیابی در بازیکنان فوتبال از دیدگاه متخصصان، معلمان و مربیان». دومین کنگره بین‌المللی علم و فوتبال، آکادمی ملی فوتبال ایران.
- کلانی، امین؛ الهی، علیرضا؛ سجادی، سیدنصرالله و زارعیان، حسین. (۱۳۹۹). «تدوین الگوی جامع استعدادیابی در ورزش قهرمانی ایران». پژوهش در ورزش تربیتی. دوره ۸، شماره ۲۰.
- محمدی، محدثه. (۱۳۹۸). «استعدادیابی ورزشی دانش‌آموزان در مدارس». اولین همایش ملی علوم ورزشی با رویکرد علوم فنی مهندسی. اصفهان.
- نمازی‌زاده، مهدی. (۱۳۸۲). «بررسی وضع موجود و تعیین شاخص‌های استعدادیابی در رشته بسکتبال». گزارش پژوهشی، پژوهشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی.
- نوری، محمد حسن و صادقی، حیدر. (۱۳۹۷). «مروری بر مطالعات استعدادیابی ورزشی». مدیریت ورزشی. دوره ۱۰، شماره ۲، صص ۳۷۸-۴۰۰.
- هدائیان، مریم و دادخواه، رقیه. (۱۳۹۴). «جایگاه ورزش در پیشگیری از وقوع جرم و آسیب‌های اجتماعی». دومین همایش ملی راهکارهای توسعه و ترویج علوم تربیتی، روانشناسی، مشاوره و آموزش در ایران. تهران.
- Coutinho, P. & Mesquita, I. & Fonseca, A.M. (2016). "Talent development in sport: A critical review of pathways to expert performance". *International Journal of Sports Science and Coaching*, 11(2), 279 – 293.
- Davids, K. & Arañjo, D. (2019). "Innate Talent in Sport: Beware of an organismic asymmetry – comment on Baker & Wattie *Current Issues in Sport Science*". 4:102. doi: 10.15203/CISS_2019.102.
- Gabrijelcic, M. K. & Volmut, T. & Rajovec, N. (2021). "Gifted and talented students in sports in the Slovenian primary school system". *Journal for the Education of Gifted Young Scientists*, 9(1), 27-36.
- Kaczanowski, M. (2018). "Computer based sport talent identification". *Quality In Sport*, 3(4), 42-56.
- Larkin, P. Marchant, D. Syder, A. Farrow, D. (2020). "An eye for talent: The recruiters' role in the Australian Football talent pathway". *PLoS One*, Nov 2;15(11):e0241307. doi: 10.1371/journal.pone.0241307.
- Massey, W. V. & Whitley, M. A. (2020). "The Talent Paradox: Disenchantment, Disengagement, and Damage Through Sport". *Sociology of Sport Journal*, 1-11.
- Malone, D. W. (2014). "An introduction to the application of interpretive structural modeling". *Proceedings of the IEEE*, 63(3), 397-404.

- Mark Williams, A. Paul R. Ford & Barry Drust.(2020). **“Talent identification and development in soccer since the millennium”**. Journal of Sports Sciences, 38:11-12, 1199-1210, DOI: 10.1080/02640414.2020. 1766647.
- Pion, J. & Hohmann, A. & Liu, T. & Lenoir, M. & Segers, V. (2017). **“Predictive models reduce talent development costs in female gymnastics”**. Journal of Sports Sciences. 35(8), 806-811.
- Rommers, N. & Rössler, R. (2019). **“Innate talent in sport: from theoretical concept to complex reality – comment on Baker & Wattie Current Issues in Sport Science”**. 4:106. doi: 10.15203/CISS_2019.10.
- Storm, L. (2020). **“Creating a Sustainable Talent-Development Culture: Context-Driven Sport Psychology Practice in a Danish Talent Academy”**. Case Studies in Sport and Exercise Psychology, 4(1), 58-66.
- Till, K. and Baker, J. (2020). **“Challenges and [Possible] Solutions to Optimizing Talent Identification and Development in Sport”**. Front, Psychol, 11:664.

